

Hurkolásért börtön jár – Több tízmillió kárt okoznak a rapsicok

Vadorzás ellen vadőrzés

A tél az orvvadászat fő időszaka, mert arról szól: ingyen vadhúst juttatni az ünnepi asztalra. S még inkább arról: azt jó áron eladni. Egy-egy évben több tízmillió forintos kárt okoznak az orvvadászok Csongrád megyében.

A mostani télen nagy orvvadászati tevékenység ugyan nem jutott a vadászati hatóság tudomására eddig, de ez valószínűleg csak azért volt így, mert jóformán még tél sem volt – mondja Szél István, az FVM megyei hivatalának vadászati osztályvezetője.

Az orvvadászatnak a nagy hideg, a magas hó kedvez. Ilyenkor az őzek, a nyulak, a fácánok lakott területek – tanyák, kertesházak – környékére húzódnak, ott igyekeznek táplálékhoz jutni. Ha tehát beválik az a meteorológiai előrejelzés, hogy nagy hidegek várhatók, sok csapadékkal, akkor az orvvadászok, a csapdázók-hurkolók is aktivizálódhatnak. A fegyverrel „dolgozó” rapsicok egy részének fegyvertartási engedélye, vadászjegye sincs, de vannak olyanok is, akik rendelkeznek a szükséges okmányokkal, és tiltott időben, tiltott mennyiséget zsákmányolva tesznek kárt a vadállományban. Külön kategória a csapdákkal tevékenykedők – a lácacsapdások, a drótvadászok –, illetve a hurkolók hada.

Hurkolásért – mert ez állatkínzás, és bűncselekménynek minősül – már börtönbüntetést is kiszabtak Csongrád megyében. A pénzbüntetés sem elhanyagolható: egy őzbak elejtéséért akár egymillió forint befizetésére is kötelezhetik a rapsicot. Az osztályvezető becsülése szerint akár több tízmillió forint lehet évente az orvvadászok okozta kár Csongrád megyében, ebből mintegy tíz-húsz millió forint az az érték, melynek esetében meg-

A kutya nem tudja, vadásznak segít, vagy vadörzönak

Illusztráció: Tésik Attila

történik a földérintés. Más esetekben csak sérült, vagy a rapsic elől elmenekült, aztán később elhullott állatok, zsigereles „eredménye”, vagy beazonosítatlan puska lövések utalnak arra, hogy orvvadászok járják a határt – olykor pedig semmi nyom nem marad, csak egyre kevesebb, s egyre riadozóbb vad utal a tevékenységükre.

Az ellenük való védekezés pedig? A vadászati hatóságon és a vadászatra jogosultakon túl a rendőrség, a polgárőrség és a mezeti őrszolgálat is „ráfigyel” a rap-

sicokra. És amiként mind fontosabb lesz, hogy a területet vonzóvá tegyék a jövedelmet hozó, tehát a vadgazdálkodást is lehetővé tevő vendégvadászok számára, úgy válik egyre szigorúbbá a vadőrzés is.

Több tízmillió kárt okoznak az orvvadászok? Ez a becsült érték csak első hallásra tűnik túlzottnak, hiszen a vadnak nemcsak vadhús-, hanem tenyész- és vadászati értéke is van. A tenyészértéket az jelenti, hogy – például – egy kapitális agancsot

növesztett őzbak, amit az orvvadász lelőtt, már nem tudja továbbörökíteni utódainak az agancsfejlesztő képességét. A vadászati érték egyértelmű: a vadászatra jogosultak a vadgazdálkodáshoz – szükséges pénzek jelentős hányadához a vadászattalért befolyó összegekből jutnak hozzá. A rapsicok tevékenysége nyomán tehát mind nehezebb válik a megmaradt vadállomány helyzete is.

FARKAS CSABA

Anyósülés a buszon

Mielőtt megvádolna valaki, hogy azt se tudom, mi az anyósülés, kijelentem, nyelvünk ilyen finomságaival, azt hiszem, teljesen tisztában vagyok. Autó el nem indulhatott annak idején úgy, hogy a férfi masinista mellett helyre kis menyecske ott ne ült volna. Aztán egyszer csak kiderült, balesetek szempontjából a legveszélyesebb az a hely. Aki élete párját egyáltalán menteni akarta, inkább az anyósát ültette oda. Lehet, képeletben csak, mert nem kell tényleges balesetnek történnie ahhoz, hogy fölkapja a szóbeszéd.

A buszon viszont nincsen kinevezett anyósülés. Azt a széket mondom mostani használatra, amelyik a menetirány szerinti jobb oldal első helyét képezi. Azt se hoznám elő, ha sok évtizedes buszozásom után első alkalommal nem sodort volna a véletlen éppen oda. Mindjárt az ablak mellé. Eddig leginkább állni szoktam. Az előbbi logikát követve akár vadanyósülésnek is nevezhetném, bár nekem az anyósommal semmi bajom nincsen.

Behúzódik oda az emberfia, cipőkanállal persze, és kénytelen észrevenni, ha másfél arasznyit előre találna billenni bűnös feleltetésében, azonnal beütné az orrát, vagy kivenné a szemét. Vagy ha hirtelen találna a fékre lépni a masinista. Ott van ugyanis az a fémdoboz, amelyik kijelöl a járatszámot jelzi. Nem szeretem, ha próbatutam alkalmával mindjárt kitöröm a nyakamat, ezért végig úgy utaztam Szeged egyik végéből Újszeged másik végébe, majdnem görcsöt kaptam a ferde tartástól.

Időből bőven kitélt, törhettem a fejemet. Megoldás lett volna, ha a dobozkafőhrakók nem az ablakra tették volna, hanem kicsit lejjebb, és kívülre. Azért lejjebb, mert akkor a kilátást se zavarná. Az is lehet, zúgott a fürgeteg, netán tájfűn dühöngött, szókóár pusztított, amikor a prototípust összehozta. A többi már csak kopirozás dolga.

Nem akarok leckét adni senkinek, csak egyszer ajánlanám, üljön le a jobb oldalra az a balfék, aki nem vette észre a veszedelmet. Vagy az próbálja ki, aki elfogadta. Netán egy utazás erejéig ott foglaljon helyet a vállalat vezérigazgatója.

Igazi és virtuális anyósok, mindjárt megmenekülnének. Biciklin járok én, vagy gyalog, bár Gyula-jegyem mindig a zsebemben, és az az idő végzetéig érvényes, de ha elér az eső, mégis fölkapaszokodom egy buszra. Csak itt volt számomra hely. Előtte odafurakodtam a menetrendet hirdető táblához, és meglepődve tapasztaltam, nem kell már fejszámoló művésznek lennem, hogy megtudjam, mikor kegyeskedik előjönni valamelyik. Ha legalább kislefántot csináltak volna a bolhából! Mert olyan aprócska a táblácska, dupla dioptriával se igazodik el rajta, aki rendszeresen utazik, az se. Ugyanazon a táblán a visszaút időpontjai is eljérnek, ha szugorítva is. Magát a papirost a legegyszerűbb másológéppel is föl lehetne nagyítani, de a bádógláblát nehezebb.

Akkora figyelmesség ez már, ne siránkozzon, aki nem megy vele semmire. Rádadásul némelyik előtt ott van kicsi karón a szemetes is. Ingeny odatüremkedheti magát, aki annyira szeret utazni. Közben végignyálhatja a mocskos szemetest kabátja elejével vagy hátuljával, szabadon választva.

Ja, kérem, amikor ezt szerelték föl, akkor meg gatyarohasztó kánikula volt.

H. D.

Ahol kormorán van, ott hal is van

Kárókatonák a Tiszán

Kevés madár létezik, amely annyi ellentétes érzelmeket vált ki a vízi emberek közt, mint a kárókatona, azaz kormorán. Való igaz: sok halat eszik, elég nagyokat is. De az is igaz, hogy – épp ezért – ahol kormorán van, ott hal is van. A Tiszán, főleg ilyenkor, télen gyakran látni a csaknem lúd nagyságú, fekete halászmadarat.

Régebben Magyarországon ritkaság volt, a Kis-Balatonon kívül nemigen fészkelt másutt – ma már azonban mindenütt jelen van a folyók, nagyobb tavak környékén. Most, ha valaki kormoránt akar látni, elég, ha csak elsétál a Tisza – Ze-

ged főtúcsja – mellett a régi hídtól az újig, s többet is észlelhet.

– A legtöbb kormorán teelni érkezik ide észak-északnyugatról, de költ is Csongrád megyében néhány helyen, gémtelpeken – mondja Lovászi Péter,

a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület szakembere. Terjedése nem csak magyar, európai jelenség. Az északi, északnyugati tengerpartokon egyre nagyobb számban fészkelő madár nem találván más, elfoglalható területet – egyes források szerint azért is, mert a tengerek nagypari méretű túlhalászata miatt nem jut elegendő táplálékhoz –, terjeszkedni kezdett a kontinens belseje felé. A vízi emberek között ellentmondásos érzelmeket vált ki e fekete madár: lehet örülni annak, hogy új, érdekes élőlényvel gyarapszik az élővilág, s lehet az általa elfogyasztott, illetve megsebzett, valóban nem csekély halmennyiségére is gondolni.

A kárókatona ma Magyarországon nem védett, de nem is vadászható – ismerteti e fekete halászmadár státusát a szakember. Ritkítására, riasztására a halgazdálkodók – például a Fehér-tavon és a Csaj-tavon – szükség esetén engedélyt kérnek a zöld hatóságtól, amely ezt meg is adja. Tiszai horgászok a folyó fölött elszármaló, majd az egekbe felszavardó kormoránt olykor összefüggésbe hozzák az üres szákkal. Nem biztos, hogy igazuk van: a kárókatona csak a halban gazdag víz mellett tud megmaradni, mert tényleg elég sok halat igényel. Tehát ahol kormorán van, ott hal is van. S egyetlen, jó ívási lehetőséget biztosító, hosszan tartó magas vízállásos év – mint például a mostani is volt – a kárókatonák halfogyasztását sokszorosán pótolja; igaz, ez a horgászok-halászok számára nem rögtön, hanem pár év múlva érzékelhető. És ha nem következik be vízszennyezés sem, ott a kormorán is, ember is megtalálja számítását – ez azonban legkevésbé sem a kormoránokon múlik.

A hónap könyve

Gianni Rodari: Torta az égen

A Nagy Könyv-játék után sem fogyott el az olvasásra érdemes könyvek sora, december hagyományos a gyermekkönyvek hónapja. A téli hónapokra közös olvasásra való, mesés fordulatokban gazdag, vidám könyvet ajánl a gyermek és felnőtt olvasók figyelmébe egyaránt a Somogyi-könyvtár.

Az a bizonyos reggel... Nem, nem, hiszen mindenki ezzel kezdené. Mégis, a nagyszerű olasz író, Gianni Rodari sem kezdte másként ezt a kedves mesét. Megszokott humorával örvendeztetni meg az embert. Meglepően modern fordulatokkal tűzdelt, nagyszerű olvasmány ez kicsiknek és nagyoknak egyaránt.

Tehát azon a bizonyos reggelen Róma lakossága egy ismeretlen repülő tárgyra lesz figyelmes. Felbolydul a város apraja-nagyja, hiszen nem mindennap fordul elő, hogy egy furcsa kinézetű kerek valami eltakarja a napot.

„Közben a pékműhely helyiségéből előjött a kisasna, aki minden reggel ebben az órában indult útnak, hogy széthordja a kiflit és a briósokat az eszpresszóba. A színültig rakott, illatozó kosarat a kerékpár kormányára akasztotta, felemelte jobb lábát, hogy a nyeregbe üljön, s ezalatt gépiesen a magasba pillantott. És – zsupsz! – máris a földön hevert, ő is, a kerékpár is meg a kosár is. Kiflik, briósok gurultak szanaszét a porban.

A római kisasna arról híresek, hogy sohasem pottyannak le kerékpárjukról. De egyszer mégis megeshet az, ami addig még sohasem fordult elő.

A pékmester kis inasa felpattant, s or-

dítva rohant vissza a boltba: – Segítség! Leesett a Hold!

Legalábbis egy kozmikus katasztrófára volt szükség, hogy igazolja dicstelen esését.

De mi lehet az? Kettéváltak az addig egy világ, és mind a gyermekek, mind a felnőttek támadásba lendülnek a nagy „lepény” ellen. Ki-ki a saját fegyverével. A város felnőtt lakosai riadókézsültséget rendelnek el és a teljes katonai elhárítás kivonul a „marslakók” ellen. A gyermekek kislapátot és vödört ragadva fejest ugranak az ismeretlenbe.

Torta vagy marslakó repült át Róma kék egén? Kinek lesz igaz? Mekkora zűrt tud okozni egy szelet torta? Hogy is kerül egy lepény az égre, hát még ekkora?

Minderre és ehhez hasonló kérdéseikre választ találhatnak a vidám mese elolvasásával.

VÓNA MÁRIA

Csaknem lúd nagyságú a fekete halászmadár

DM/DV-fotó

F. CS.